

Het heiligenboek

Heiligen aan het woord (22). Catharina van Siena *Tom Zwaenepoel*

Catharina wordt geboren in 1347 in Siena. Op haar zestiende treedt ze in de derde orde van de dominicanen in. Drie jaar leidt ze een leven van versterving in een kamer van het ouderlijke huis. Vervolgens ontfermt ze zich over zieken en gaat ze op preektocht. Ze heeft grote invloed op kerkelijk en wereldlijk gebied. Haar laatste levensjaren brengt ze door in Rome. Ze voedt zich nog uitsluitend met de hostie. Door het vele vasten kan haar maag geen voedsel meer opnemen. Ze verzwakt, raakt verlamd en sterft in 1380. Catharina is de eerste vrouw die tot 'kerkleraar' wordt verheven (1970).

Als geëmancipeerde vrouw behoort ze tot de invloedrijkste figuren van de veertiende eeuw. Tot haar succes dragen bij haar helderheid, uitstekende kennis en sterke wil. Catharina is moedig en kiest voor werken van naastenliefde in 'de wereld'. Ze verzamelt voedsel en kleding voor de allerarmsten, bezoekt zieken en gevangenen, begeleidt ter dood veroordeelden en verzorgt slachtoffers van de pestepidemie. Als ze tijdens een winter haar mantel aan een bedelaar schenkt en in haar hemd tevoorschijn komt, moet ze zich verantwoorden voor een handeling 'tegen de godsdienst en de zeden'. Haar

antwoord is kort en krachtig: „Ik wil liever zonder mantel zijn dan zonder liefde.” Met haar moederlijke bezorgdheid, haar onvermoeibare zorg voor de zwakken en haar verantwoordelijkheidsgevoel voor de medemens onderstrept ze de sociale component van het christelijk geloof.

Van Catharina zijn meer dan driehonderd brieven bekend. Omdat ze amper zelf kan lezen of schrijven, dicteert ze haar teksten aan secretarissen. Ze correspondeert zowel met politieke en religieuze leiders als met gewone mannen en vrouwen. Met hun schitterende stijl en logische, goed geargumenteerde opbouw behoren haar brieven tot de belangrijkste werken van de Italiaanse taal van de middeleeuwen. In politieke aangelegenheden fungeert Catharina als vredestichteres. Ze vraagt de vorsten hun koninkrijk niet als hun eigendom te beschouwen, maar te streven naar „heilige en echte” rechtvaardigheid door „vaders van de armen” te zijn (*Brief 235 aan de Franse koning*). Voor Catharina is de uitvoering van soeverein gezag onafscheidbaar van de naastenliefde, die ze als de „ziel van het persoonlijke leven en van de politieke verantwoordelijkheid” omschrijft (*Brief 357 aan de Hongaarse koning*). Voorts streeft ze naar mo-

rele vernieuwing bij de clerus en verwerpt ze corruptie, vriendjespolitiek en luxe.

Catharina raakt met de juiste toon de kern van de kerkelijke en maatschappelijke problemen van haar tijd. Tot op vandaag dringen haar woorden door tot de diepe kern van een zinvol en een volstaan leven. Vaak roept ze haar medemens op tot waakzaamheid: „Loop en slaap niet langer, want de tijd vervliegt en wacht geen ogenblik” (*Brief 165 aan Bartolomea da Lucca*). Ze is ervan overtuigd dat de gelovige nooit alleen is, maar steeds geleid wordt door Iemand die het heel goed met ons meent: „Wij zijn allemaal onderweg als pelgrims en zwervers. Er is iemand die ons leert hoe we deze schitterende weg moeten gaan” (*Brief 168*). Voor Catharina zijn waarachtige gelovigen geen grote theologen of intellectuele auteurs van religieuze geschriften, maar eenvoudige persoonlijkheden met een diep beleefd geloof. Het christendom is geen filosofische strekking of een streng programma van beleidspunten, maar allereerst een eerlijke en waarachtige levensstijl. Hieruit volgt Catharina's axioma: „Als jullie zijn wat jullie moeten zijn, zullen jullie vuur op heel de aarde ontsteken” (*Brief 368*). Het geloof brengt mensen in alle levenssi-

tuaties samen en denkt na over de grote levensvragen. Zowel op blijde als treurige momenten zal het goede het kwaad overwinnen, zal de stem van de hoop en het optimisme weerklinken: „Vrienden van God zijn altijd vrolijk. Ook in ziekte, armoede, nood en vervolging zijn ze vol vreugde” (*Brief 165 aan Bartolomea da Lucca*).

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

23 november, 20.40 uur, Canvas. *John Rabe*, historisch drama uit 2009 over de 'Schindler van China', die 200.000 Chinezen redde tijdens de Japanse slachting in Nanking in 1937-1938.

24 november, 18.00 uur, Canvas. Eerste aflevering van de documentaire serie *Niets is zwart-wit* over Wereldoorlog I. *Dokter Depreter*. *Niet alles is op te lappen* volgt een arts die soldaten oplapt om hen vervolgens terug naar het front te zien vertrekken om daar opnieuw aan flarden te worden geschoten.

25 november, 13.35 uur, VRT één. *The Ten Commandments*, onsterfelijke Bijbelfilm uit 1956 met onder meer Charlton Heston als Mozes en Yul Brynner als Ramses.

25 november, 21.40 uur, VRT één. *Oorlogskinderen*, documentaire over twee kinderen, de ene opgegroeid in een joods gezin, de ander in het gezin van een overtuigd flamingantische vader. Nu, bijna zeventig jaar na de oorlog, ontmoeten ze elkaar. Aanleiding is de opening van het vernieuwde Museum Kazerne Dossin in Mechelen, het verzamelkamp van waaruit de Belgische joden werden gedeporteerd.

De vrome kudde

Niets aan te geven *Ingezonden door Cyriel Nijs*

Een man keert in de jaren 1960 terug van een bedevaart naar Lourdes. Bij de Frans-Belgische grens wordt hem gevraagd of hij iets aan te geven heeft. Hij ontkent, maar moet toch zijn koffer openen. De douanier haalt er een grote volle fles uit en vraagt:

– Wat zit er in die fles, mijnheer?

De man slikt en antwoordt beverig:

– Wijwater uit Lourdes, mijnheer.

De douanier ontkurkt de fles en ruikt aan de inhoud.

– Nu moet u me niet voor de gek proberen te houden, mijnheer. Dit is pure cognac!

Waarop de pelgrim op de knieën valt en uitroept:

– Dank u, Lieve Vrouw. U heeft weer een wonder laten geschieden!

En schat? *Ingezonden door Jan Umans*

– Drukke dag achter de rug, schat?

– Zwijg me ervan! De computer was stuk en we hebben allemaal moeten nadenken.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven** · **Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

geldstraf baan		groente	naald- boom	tuinaf- scheiding	gebrek	voor- stelling kunst- taal	
		1	beloning rond voorwerp			6	
Italiaans eiland				2	echt- genoot draai- kolk		
hevige woede kleur					zand- heuvel pers. vnv.		
			5	boom telwoord		commu- nicatie- middel	
deugniet	behoefte persoon		stellig insnijding				geslepen
			3		gietvorm zangnoot		
lichte be- dwelmig liefdes- god					toe- spraak germanium		4
				zeer begaafde persoon			
rang- telwoord					hoogste punt		8

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DE PUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: **RONDGANG**

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---